

Provocări și posibilități de integrare a SSM în învățământul universitar – Rezumatul unui raport

Introducere

Viitorii ingineri, arhitecți, cadre medicale și administratori de întreprinderi vor fi cu toții nevoiți să aibă în vedere aspectele de securitate și sănătate în muncă (SSM) în cadrul vieții lor active. Raportul (*) rezumat în paginile de față și cazurile pe care acesta le prezintă demonstrează că există multe provocări în ceea ce privește integrarea SSM în învățământul universitar în comparație cu alte niveluri de învățământ. Cu toate acestea, cazurile arată, de asemenea, că se iau măsuri pentru integrarea SSM în învățământul universitar într-o varietate de discipline și printr-o varietate de modalități. În plus, cazurile prezentate demonstrează că, în funcție de circumstanțe, există diferite abordări care pot fi utilizate și oportunități care pot fi exploatare.

Dificultăți

Este important să se aibă în vedere că există anumite dificultăți în ceea ce privește integrarea SSM în învățământul universitar.

Aceste dificultăți includ:

- necesitatea creării unor parteneriate cu anumite universități, facultăți și profesori;
- necesitatea convingerii profesorilor cu privire la importanța educației în materie de SSM;
- cerințele sporite și presiunile existente asupra timpului pe care studenții îl au la dispoziție;
- lipsa unor materiale didactice în materie de SSM adaptate nivelului universitar;
- introducerea unor metode de învățare practice și active pentru SSM într-un mediu educațional dominat de metode teoretice de învățare;
- modul în care trebuie abordate clasele cu un număr mare de studenți;
- lipsa personalului didactic universitar cu experiență în domeniul SSM și/sau competențe pentru a realiza un învățământ activ și participativ;
- partajarea resurselor educaționale în domenii în care există o puternică tradiție de protejare a informațiilor în cadrul unei culturi a proprietății intelectuale;
- perioada de timp care poate fi necesară pentru efectuarea unor modificări ale programei;
- lipsa fondurilor pentru dezvoltarea și organizarea unui învățământ în domeniul SSM la nivel universitar comparativ cu nivelul școlar, inclusiv finanțarea pentru proiecte pilot;
- dezvoltarea unor noi legături la nivel ministerial în cazul în care școlile și universitățile sunt gestionate de ministere diferite;
- necesitatea continuă de îmbunătățire a culturii securității și sănătății în cadrul universităților.

Factori contextuali care facilitează integrarea

Există anumiți factori contextuali care par să faciliteze integrarea SSM în învățământul universitar.

Activitatea de integrare este mai prezentă:

- în domeniile în care legislația națională în materie de SSM atribuie responsabilități specifice anumitor specialiști, precum cei implicați în proiecte de inginerie civilă;
- atunci când în legislație sunt prevăzute cerințe privind formarea personalului tehnic din domeniul securității și acestea includ studii de nivel universitar;
- atunci când în instituție există o catedră implicată în domeniul SSM; această posibilitate pare să existe degrabă în universitățile cu profil tehnic;
- atunci când autoritatea din domeniul SSM sau organismul de asigurare are un rol de asigurare a formării care poate include oferirea de asistență universităților;
- în acele domenii în care universitățile au îndatoriri specifice în domeniul SSM, de exemplu în ceea ce privește securitatea studenților în timpul orelor de laborator și a activităților practice.

Factori de succes

- Cazurile sugerează anumite moduri și mijloace de abordare a integrării SSM în învățământul universitar. De exemplu:
- Începeți prin a găsi și **implica anumite persoane** și instituții **receptive** împreună cu care să se desfășoare activitățile.
- **Lucrați în cooperare**; nu fiți prescriptivi.
- **Fiți înțelegători în ceea ce privește exigențele programei** și presiunea deja existentă asupra timpului studenților.

(*) Raport: *Mainstreaming OSH into university education: (Integrarea SSM în învățământul universitar)* <http://osha.europa.eu/en/publications/reports/tewe09007enc/view>

- Limitați învățământul în materie de SSM la anumite **aspecte esențiale**.
- Integrați **aspectele de SSM în cursuri**, mai degrabă decât să fie prezentate ca element suplimentar, în special dacă există posibilități limitate de introducere a unor module suplimentare.
- Furnizați **materiale didactice adaptate privind SSM**, relevante pentru domeniul de studiu în care acestea sunt încorporate și pentru modul în care subiectul respectiv este predat.
- Utilizați **cazuri reale** și căutați mijloace de prezentare a metodelor de soluționare a problemelor, **învățarea activă** etc.
- Furnizați **asistență cadrelor universitare** cu privire la modul în care materialele pot fi utilizate în mod eficace.
- Profitați de **necesitatea de a da instrucțiuni de securitate** pentru activitățile practice drept modalitate de a transmite studenților respectivi un mesaj cu spectru mai larg în ceea ce privește cultura prevenirii.
- Utilizați **resursele electronice și de e-învățare** pentru a sprijini și completa predarea la clasă, dar și pentru a spori disponibilitatea învățământului la distanță.
- Pentru motivarea studenților, faceți ca studierea **SSM să contribuie la notele finale** sau la obținerea unei diplome recunoscute etc.
- **Faceți o planificare adecvată**. O universitate sau o anumită profesie trebuie să fie gata să accepte schimbarea, iar atmosfera trebuie să fie adecvată. De exemplu, trebuie să se aibă în vedere inițierea unor dezbateri atunci când sunt aduse schimbări la programă sau la strategiile privind viitorii absolvenți ai universității.
- **Cooperati cu asociațiile profesionale** cu privire la programa universitară.
- **Analizați posibilitatea parteneriatelor**: cooperarea între universități, institute de cercetare, autorități în materie de securitate, societăți de asigurări și industrie.
- **Promovați și facilitați o abordare a SSM pentru întreaga universitate** care să combine educația în materie de SSM/cu riscuri și cu crearea unui mediu de muncă/educațional sigur și sănătos pentru întregul personal și pentru studenții implicați în procesul de învățare.

Alte opt idei:

- Creați **un spațiu pentru punerea în comun a tuturor resurselor de învățare la nivel universitar**.
- **În cazul în care există deja un anumit învățământ în domeniul SSM**, de exemplu datorită factorilor contextuali de mai sus, utilizați această oportunitate pentru integrarea SSM, într-o manieră generală, și în alte facultăți.
- Atunci când **întreprinderile locale** cooperează cu universitățile, acestea trebuie încurajate să integreze aspectele SSM în activitățile lor destinate studenților (conferințe, vizite sau stagii de studii).
- **Trageți învățăminte din experiențele legate de integrarea SSM în învățământul școlar** și din bunele practici privind formarea lucrătorilor tineri și adaptați-le la nivel universitar.
- Profitați de avantajul utilizării din ce în ce mai sporite a „învățării pe bază de module” și dezvoltați un **modul SSM specific**.
- **Adaptați metodele** și resursele **de formare profesională** pentru a fi utilizate la nivel universitar.
- Încurajați **angajatorii să considere cunoștințele în materie de SSM ca factor în procesul de recrutare**.

- Încitați **facultățile economice să includă aspectele SSM și productivitatea economică** în programele lor de cercetare și conferințe.

Exemple de practici

Atunci când Universitatea din Salamanca, Spania, a introdus programul de masterat pentru tehnicieni din domeniul SSM, aceasta a profitat de ocazie pentru a oferi studenților anumite resurse de bază în materie de SSM pe un CD-ROM și pe internet, atrăgând în acest scop sprijinul guvernului regional.

Pentru a furniza studii de caz cu privire la întreprinderi, Consiliul Național de Securitate din SUA (*US National Safety Council*) utilizează Premiul de excelență Robert Campbell pentru întreprinderile care demonstrează că securitatea și sănătatea contribuie la productivitatea economică. Aceste exemple de reușită sunt adaptate pentru a fi adecvate modelului de studii de caz utilizat de principalele facultăți economice și lucrează împreună cu anumiți profesori pentru a-i încuraja să utilizeze aceste documente.

În Regatul Unit, Laboratorul pentru Sănătate și Securitate (*Health and Safety Laboratory*), finanțat de autoritatea națională în domeniul SSM, a desfășurat activități împreună cu Universitatea din Liverpool în vederea integrării elementelor SSM într-un curs universitar pentru studii inginerești. Aceasta a inclus utilizarea metodelor de învățare activă și studii de caz ale unor accidente reale.

În Germania există exemple de facultăți inter-universitare care lucrează în parteneriat pentru punerea în comun a cunoștințelor și resurselor în vederea dezvoltării și partajării resurselor de e-învățare (NOP- online și KMR „Substanțe periculoase în cursurile de laborator”).

La Institutul Tehnologic din Dublin (Dublin Institute of Technology), Irlanda, serviciile de securitate implică asociațiile studențești în cadrul unei abordări participative pentru asigurarea îndeplinirii de către universitate a obligațiilor sale în materie de SSM și pentru promovarea unei culturi SSM.

În cadrul concursului Lacobus, din Franța, studenții la arhitectură trebuie să încorporeze aspecte SSM în proiectele de restaurare arhitecturală. Alte proiecte din Franța includ studenți în domeniul construcțiilor și studenți în domeniul arhitecturii, care lucrează împreună în cadrul proiectelor.

Concluzie generală

În ultimă instanță, condiția progresului ar trebui să fie dezvoltarea unei abordări la nivelul întregii universități pentru crearea unui mediu de muncă și de învățare sigur și sănătos, în combinație cu educația privind riscurile. Abordarea ar trebui să combine managementul SSM pentru prevenirea riscurilor și creșterea nivelului de conștientizare și dezvoltare a cunoștințelor, a competențelor, a atitudinilor și comportamentelor sigure în rândul studenților și personalului, inclusiv a profesorilor și personalului tehnic, administrativ și de asistență. Este necesară sprijinirea transferului exemplurilor existente de bune practici și intervenții la nivel de universitate și este necesar atât schimbul de idei, cât și de instrumente.

Agenția Europeană pentru Securitate și Sănătate în Muncă

Gran Vía, 33, 48009 Bilbao, SPANIA
Tel. +34 944794360, Fax +34 944794383
E-mail: information@osha.europa.eu

© Agenția Europeană pentru Securitate și Sănătate în Muncă. Reproducerea este autorizată cu condiția menționării sursei. Printed in Belgium, 2010

